

Fotografie jako umění

Alvin Langdon Coburn

Vortografie (Vortograph)
černobílá fotografie, 1917

Co se skrývá za obrazem

Existuje jen málo jasnějších příkladů fotografa, který sleduje vývoj v umění, kromě Coburna s jeho Vortografiemi, které se staly jeho nejslavnějšími fotografiemi. Tyto snímky jsou výsledkem přímého vlivu skupiny anglických umělců, známých jako vorticisté. Hlavním představitelem tohoto hnutí byl Wyndham Lewis. Vorticismus byl blízce příbuzný k fragmentárnímu stylu kubismu a duchem se podobal futuristickému zobrazování moderního, zmechanizovaného a městského světa. Hlavní myšlenkou byla snaha zachytit tempo a dynamiku současného života a vzrušující geometrické tvary a formy průmyslu, technologie a architektury.

Malíři vorticismu vytvářeli ploché obrazy s ostře řezanými fragmentovanými tvary. Coburn se k těmto obrazům přiblížil vyvinutím techniky, kdy používal přístroje založené na třech kaleidoskopických zrcadlech umístěných na objektivu, které rozložily předměty do geometrických tvarů. Výsledné geometrické vzorce také připomínají styl Art Deco, který dominoval designu ve 20. a 30. letech 20. století.

Coburn, který byl bratrancem Freda Hollanda Daye, se prosadil jako fotograf v Americe. Vždy mu záleželo na prosazování fotografie jako legitimní umělecké formy a patřil k prvním členům spolku *Fotosecese* Alfreda Stieglitze. Tato skupina tvrdila, že

ALVIN LANGDON COBURN

(1882–1966)

Coburn se narodil v Bostonu a již v mladém věku se začal zajímat o fotografii. Vzdálený příbuzný Alvin Langdon Coburn jej přesvědčil, aby se fotografie stala jeho profesí. Coburn procestoval a fotografoval Spojené státy, zejména New York, žil mnoho let v Británii, nakonec se stal britským občanem. V roce 1904 byl pověřen fotografováním série portrétů britských umělců a spisovatelů a vzápětí se etabloval jako přední portrétista. Coburn byl zakládajícím členem *Fotosecese* Alfred Stieglitze, ale nejvíce se proslavil díky svým vortografiím.

Jak vytvořit podobný efekt

Abstrakce není tím, o co se většina fotografů snaží, nicméně Coburnovy nejraději příklady ukazují, jak snadno může fotograf podlehnout kouzlu podmanivých abstraktních obrazů. Odraz záběru od zrcadel nebo fotografování skrz zajímavě tvarované skleněné předměty je přímým následováním Coburnova příkladu. Abstrakce lze ovšem dosáhnout fotografováním detailů přírodních nebo člověkem stvořených tvarů z bezprostřední blízkosti, aniž by byly deformovány. Bez souvislostí se může téměř vše stát abstraktním. Podobné obrazy, které Coburn pracně tvořil ve fotoaparátu, se dnes samozřejmě tvoří mnohem snáze díky počítačům. Jedním kliknutím můžeme klonovat a množit jednotlivé části obrazu, stejně tak jako vytvářet odrazy a opakující se vzorce částí fotografií.

smyslem fotografie je umění. Od roku 1912 se jeho práce posouvala směrem k abstrakci, ke které jej inspirovala výprava do Grand Canyonu, fotografoval New York z jeho nejvyšších bodů, kdy zobrazuje ulice a domy jako abstraktní vzory viděné z výšky. V témže roce se přestěhoval do Londýna a díky dřívějším kontaktům v uměleckých kruzích, které mu zprostředkoval Fred Holland Day, se dostal do kontaktu s vorticisty, což ovlivnilo jeho poslední krok směrem k abstraktní fotografii. Poprvé vystavil své vortografie, které byly prvním skutečným příkladem abstraktních fotografií, v londýnském *Camera Clubu*.

Alvin Langdon Coburn

Roger Fenton

Zátiší s korbelem ze slonoviny a ovocem (Still Life with Ivory Tankard and Fruit)
albuminová fotografie, 1860

Co se skrývá za obrazem

Toto krásné zátiší působí navenek jednoduše, ale je mnohem více než jen studií tvaru a formy. Obraz je nabitý významy a symbolikou. Fenton původně studoval umění a hluboké znalosti dějin umění později přenesl do své tvorby. Inspiraci pro svá zátiší čerpal zejména z tradic holandských mistrů, jako byl například Jan van Os.

Zejména tato fotografie v sobě skrývá symboliku bakchanálií, ale u Fentona velmi podobná zátiší vyjadřovala symboliku křesťanskou. Kalich, chléb a ovoce spojené s křesťanskými rituály jsou v této scéně značně přetvořeny, takže již s křesťanstvím nemají co do činění, ale zobrazují pozemské radosti. Pohár ze slonoviny je také

ROGER FENTON

(1819–1869)

Fenton se narodil do bohaté rodiny v Lancashire, nejprve studoval malbu s Edwardem Lucym a později s Edwardem Delarochem v Paříži. Absolvoval jako právník a maloval ve svém volném čase, později se začal zajímat o fotografii. Fotografoval v Anglii, ale cestoval i do Kyjeva, Moskvy a Petrohradu. V roce 1853 pomáhal jako čestný tajemník založit *Fotografickou společnost* v Londýně. Fenton fotografoval děti královny Viktorie na zámku ve Windsoru v roce 1854 a následující rok se vydal dokumentovat Krymskou válku, kde pořídil několik stovek nepřekonatelných fotografií. Od poloviny 50. let 19. století pokračoval ve fotografii anglické krajiny než se obrátil k žánrovým studiím a zátiším. V roce 1862 prodal všechno své vybavení a negativy a zcela skončil s fotografií.

Jak vytvořit podobný efekt

Při fotografování zátiší máte plnou kontrolu nad výsledným snímkem, a nemáte tak nárok na výmluvy, že světlo není tam, kde jste si ho přesně představovali. Když na fotoaparátu 35mm filmem použijete střední teleobjektiv (např. 80mm objektiv na 35mm film), můžete pracovat z dostatečné vzdálenosti a utvořit kompozici podle svých představ. Fotografovaný objekt pravděpodobně nikam neodejde, takže pro zajištění absolutní jasnosti a přesné kompozice můžete zvolit dlouhou expozici a upevnit fotoaparát na stativ. Abyste dosáhli vyrovnaného osvětlení po celém obraze, použil bych reflektorů nebo bílého kartonu, takže se světlo odrazí zpět do oblasti se stínem.

převržený a prázdný, což symbolizuje konzum a dokonce prázdnotu, hrozen symbolizuje víno. Meloun je ve stavu rozkladu a začíná hnit, ananas dodává scéně exotičnost, a zdá se, že umístění dvou broskví v blízkosti postavy na víku poháru naznačuje symboliku hýždí. Celá scéna se mění v obraz požitkářství a zhýralosti a je morálníto zobrazující špatnost obžerství.

Navzdory studiím umění byl Fenton jedním z prvních komerčních fotografů. Po shlédnutí veletrhu v roce 1851 začal experimentovat s fotografií, s postupem voskového papíru a slaného papíru. Jeho úspěšnost v tomto složitém postupu vedla k tomu, že se v roce 1854 stal oficiálním fotografem *Britského muzea*. Jeho fotografie objektů z tamních sbírek a snímků z Ruska a Anglie dealeři prodávali běžněmu publiku. Fenton dokonce vytvořil sérii

fotografií z Krymské války a stal se tak prvním válečným fotografem vůbec.

Série jeho tolik oslavovaných zátiší byla pravděpodobně výsledkem jednoho fotografování, protože se zdá, že stejné ovoce je k vidění na několika fotografiích. Fenton toužil po tom převzít nad fotografií stejnou kontrolu, jakou vládne malíř svému dílu. Po zkušenostech s cestovatelskou a krajinářskou fotografií pravděpodobně cítil, že pouze v případě, kdy má úplnou kontrolu nad vznikem snímku – jako je uspořádání předmětů, kompozice a osvětlení – je jediná možnost, aby byl považován za umělce. Fenton pracoval s velkoformátovými fotoaparáty – často s deskami o velikosti 35 × 45 cm, výsledné kvality některých albuminových kontaktů z těchto velmi důkladných negativů by se dnes jen stěží dosáhlo.

Photographed by R. Fenton

Edward Weston

Akt na písku (Nude on Sand), Oceano, Kalifornie
černobílá fotografie, 1936

Co se skrývá za obrazem

Navzdory běžně dávaným radám v moderních učebnicích fotografie zvolil Weston k pořízení tohoto snímku polední slunce, které bylo přímo nad hlavou. Obvyklá teorie říká, že polední světlo je příliš ostré, příliš kontrastní a stíny jsou příliš krátké, než aby odhalily tvar a plasticitu. Weston ovšem používal těchto vlastností ke svému prospěchu, písek působí téměř jednoduše a slévá se s odstíny nahého těla, které je zvýrazněno hlubokými stíny o šíři tužkově tenkých linií určených jasným slunečním svitem.

Díky fotoaparátu 10 × 8 palců (25 × 20 cm) a důkladné pozornosti každému detailu

dosáhl perfektní přesnosti a zaznamenání „vitální esence“ věcí. Jeho jednoduché snímky paprik, mrtvých ptáků či ztrouchnivělého dřeva na kalifornských plážích změnilo náš pohled na tyto každodenní objekty. Weston byl zakládajícím členem americké skupiny *f.64*, jež prosazovala „ryzí“, zaostřenou fotografii. On sám aplikoval pro dosažení absolutní čistoty tuto techniku bezvýhradně, ať už se jednalo o snímek aktu, krajiny nebo zeleniny.

Na mnoha snímcích aktů, včetně tohoto, je vyfotografována jeho druhá žena Charis Wilson, která ho doprovázela na jeho foto-

EDWARD WESTON

(1886–1958)

Weston se narodil v Illinois a v roce 1902 začal fotografovat v Chicagu. Jeho práce byla poprvé vystavena na *Uměleckém institutu* v Chicagu v roce 1903. Později se přestěhoval na západní pobřeží a v Kalifornii si otevřel portrétní studio, současně začal fotografovat krajinu na západě. V roce 1922 potkal při své cestě do New Yorku Alfreda Stieglitze a Paula Stranda, v roce 1923 si otevřel studio v Mexico City, kde se seznámil s Diego Riverou. Právě v Mexiku vytvořil mnoho portrétů své asistentky a milény Tiny Modotti. Po návratu do Kalifornie v roce 1926 začal vytvářet velmi významné obrazy krajin a přírodních forem jako paprik, mušlí a skalisek. V roce 1932 založil společně s Ansellem Adamsem a Immozen Cunninghamem *Skupinu f.64*.

Jak vytvořit podobný efekt

Podmínky pro snímek podobný tomuto jsou pláž, jasný slunečný den a blízká přítelkyně nebo milenka, která ráda odhazuje šaty. Počkejte, až bude slunce přímo nad vašimi hlavami, takže se stíny téměř vytratí a jakékoli vlnění písku bude neviditelné. Aby zvýraznil plošnost kompozice, zvolil Weston pro fotografii ležícího modelu pohled svrchu. Ačkoli se to obvykle nedoporučuje, světlo nad hlavou může určitým formám dodat na síle, s jasným silným světlem a tvarů zvýrazněných ostrými slabými stíny. Například při fotografování budov je podobné světlo nutností, zmizí totiž stíny okolních staveb, které normálně dopadají na fotografovaný objekt.

grafických expedicích do Kalifornie. Ve svých slavných *Denících* datovaných k 9. prosinci 1934 Weston napsal: „První akty C. patřily k těm nejlepším, co jsem kdy udělal, pravděpodobně byly těmi nejlepšími.“ Tehdy jí bylo 20, po dalších deset let žila s Westonem a často pro něj pózovala.

